

ВІТАЄМО!

*Весною цього року ряди членів-кореспондентів
Національної академії наук України поповнилися ще одним археологом.
Ним став Віктор Петрович Чабай — знаний фахівець з палеоліту
Східної Європи, директор Кримського філіалу
Інституту археології НАНУ.*

Віктор Петрович Чабай народився 1962 р. у Києві. Вищу освіту здобув у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка — на історичному факультеті, отримавши диплом з відзнакою (1984). Навчаючись в університеті, він у 1979—1983 рр. працював за контрактом лаборантом в Інституті археології АН України, а надалі — штатним співробітником (старшим лаборантом). 1989 р. В.П. Чабай став старшим науковим співробітником науково-виробничого кооперативу «Археолог» при Інституті археології, де згодом (1992—1993 рр.) був заступником голови кооперативу — В.І. Бідзілі — з наукових питань. Від 1993 р. Віктор Петрович працює в Кримському філіалі Інституту археології, де спочатку очолював сектор археології кам'яної доби (1993—1996 рр.), від 1996 р. — відділ первісної археології, а від 2010 р. він директор Кримського філіалу Інституту археології НАН України.

В.П. Чабай — знаний фахівець з палеоліту, насамперед Криму. 1992 р. він захистив кан-

дидатську дисертацію «Ранній палеоліт Південно-Західного Криму», а 2007 р. — докторську дисертацію «Середній палеоліт Криму: зміст типологічної варіабельності».

Віктор Петрович — завзятий польовик і енергійний вчений. За його ініціативою в 1992 р. була створена Міжнародна Кримська палеолітична експедиція, націлена на комплексне дослідження пам'яток, якою він керує й нині. Спільно з науковцями України, США, Канади, Молдови, Франції, Бельгії, Росії, Великої Британії та Німеччини реалізовано 10 міжнародних науково-дослідницьких проєктів, для яких на конкурсній основі було отримано 16 грантів із міжнародних наукових фондів. Як виконавець і польовий директор В.П. Чабай бере участь у трьох міжнародних археологічних проєктах, які реалізуються на теренах Португалії, Узбекистану та Румунії.

В.П. Чабай зробив значний внесок у розвиток української археології первісної доби, насамперед, у вивчення середнього та ранньої

пори верхнього палеоліту. Він переконливо довів, що в час приблизно 36/34—29/28 тис. р. т. на території Криму співіснували неандертальці та ранні сапієнси і водночас показав, що, всупереч поширеним концепціям, неандертальці не брали участі у формуванні культури верхнього палеоліту Східної Європи. Остання своєю появою зобов'язана міграціям людей сучасного виду з Центральної Європи — носіїв ранніх верхньопалеолітичних комплексів. Новаторськими є роботи В.П. Чабая, що стосуються реконструкції моделей життєдіяльності неандертальців Криму, систем поселень для експлуатації навколишніх ресурсів, створені за даними археології та природничих дисциплін. За його активної участі розпочалося плано-мірне вивчення та введення до наукового обігу матеріалів археологічних пам'яток первісної доби на території Криму.

Від 1993 р. Віктор Петрович наполегливо створював відділ первісної археології Кримського філіалу Інституту археології, в якому нині працює два доктори, чотири кандидати історичних наук і два молодші наукові співробітники та зростають нові фахівці. Відділ вважається одним з найкращих наукових підрозділів Кримського філіалу Інституту археології.

В.П. Чабай — автор близько 100 наукових праць загальним обсягом понад 250 друк. арк. З-поміж них монографії: «Ранній палеолит Криму» (1993, у співавторстві з Ю.Г. Колосовим і В.М. Степанчуком); «Середній палеолит Криму» (2004); «Карабай 1, палеолитическая стоянка в Восточном Крыму» (2012, у співавторстві з О.І. Євтушенком). Більше половини робіт опубліковані в Бельгії, США, Франції, Португалії, Британії та Німеччині.

У межах проектів Міжнародної Кримської палеолітичної експедиції В.П. Чабай організував два серійні видання: «The Paleolithic of Crimea» та «Paleolithic sites of Crimea»: перше — на базі видавництва Льежського університету, Бельгія (ÉRAUL), друге — спільне видання Кримського філіалу ІА НАН України та Кельнського університету, Німеччина. Протягом 1988—2012 рр. в обох серіях опубліковано сім томів статей загальним обсягом понад 350 друк. арк. Шість томів вийшли під спільною редакцією В.П. Ча-

бая та американських (Е. Маркс, К. Монігал) і німецьких (Ю. Ріхтер, Т. Утмаер) колег. Підготовка до публікації кримських палеолітичних матеріалів продовжується.

В.П. Чабай — член редакційних колегій міжнародних наукових журналів: «Археология, этнография и антропология Евразии» (Новосибірськ, Росія), «Eurasian Prehistory» (Краків, Польща), «Кам'яна доба України» (Київ, Україна), «Археологический альманах» (Сімферополь—Донецьк, Україна), співорганізатором якого за ініціативи Віктора Петровича став Кримський філіал. Як експерта його залучали до оцінки археологічних проектів Рада з досліджень у галузі соціальних і гуманітарних наук (Канада) та Федеральний департамент науки, техніки й культури (Бельгія). В.П. Чабай — член Українського національного комітету Міжнародної асоціації з вивчення четвертинного періоду (UkrINQUA). Він також входить до складу спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій при Інституті археології НАН України.

В.П. Чабай виступав із лекціями з проблем палеоліту Криму та Східної Європи в Льежському університеті (Бельгія), Південно-Методистському університеті м. Даллас та Університеті Нью-Мексико м. Альбукерка (США), Кельнському університеті та Університеті Нюрнберга й Ерлангена (Німеччина). Він провадить активну роботу з налагодження й підтримки міжнародних наукових зв'язків Кримського філіалу Інституту археології, а також бере участь у роботі міжнародних наукових конгресів і конференцій у різних країнах (Україна, США, Австрія, Бельгія, Німеччина, Росія, Румунія, Португалія).

Віктор Петрович опікується також охороною археологічної та історичної спадщини Криму — входив до складу робочої групи зі створення заповідника «Неаполь Скіфський», нині керує роботою Кримського філіалу Інституту археології щодо вимежування охоронних зон, створення облікової та іншої документації задля збереження багатющої та строкатої скарбниці пам'яток Криму.

Редколегія журналу «Археологія» та колеги щиро вітають Віктора Петровича з цієї подією. Нових Вам звершень!